

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

מ.

עין משפט
נר מצוה

בא מ"י פ"י מהלכות
נוקד ממון הלכה ד'
ב"ב מ"י שם פ"י הלכה ד'
ג' מ"י שם הלכה ד'
ל"ד מ"י שם הלכה ד'
ל"ב מ"י פ"ג מהלכות
הענין הלכה ד'
ל"ג מ"י פ"ד מהלכות
מעשה הקדנות הלכה
פ'
ל"ד מ"י פ"י מהלכות
נוקד ממון הלכה ד'
ל"ה מ"י שם פ"ד
הלכה ח ט' וע"ש
בהשגות ובמ"מ:

מוסף רש"י

מאן תנא כופרא כפרא.
לכפר על זה שהרג שורו
את האדם (מכות ב.).
דרבנן סברי כופרא
ממונא. שהוק גופו של
זה ומתחייב לירשנו דמי
הסור (סו). סבר כופרא
כפרא. לכפר על עולמו
שחיב מיתה ביד שמים.
לפיקר יתן דמי עולמו (סו).
בדיקוק שיימינן. כהני
הוא ליה כפרא כי היכי
דמי נזק. ולקמיה מפרש
טעמיה (סו). מ"ט
דרבנן. דלוי' ר' שמעאל
מסתבר טעמיה. כיון
דכופרא כפרא. דמי עולמו
כיה למית (סו). נאמרה
שיתה למטה. ככופר אס
כופר ישת עליו (סו).
ונאמרה שיתה למעלה.
נגזק אישה הרה. כאשר
ישת עליו בעל האשה
(סו). מה להלן בדניוק.
שמעל דמי ולדות שמוקו
(סו). ונתן פדיון נפשו
כתיב. דנותן את הכופר
(סו). ורבנן. אמרי ק' אין
דלוי' פדיון נפשו הוא.
דכופרא כפרא. מיהו
דנזק שיימינן. ובהכי הוא
למזיק פדיון נפשו (סו).
גזר
נכנס למתוהן ונזק על
כרו (ש"כ"ב).

שור ש' ב' שותפין. שני שורים של מצי למיבעי
לר"י בן בתירא דלמר (פסהדיון דף ע"ח). בהכרח עשרה בני
אדם בזה אחר זה האחרון חייב ה"ה האחרון חייב ואי צבת אחת
כולן פטורין ממיתה דכמינת בעלים כך מימת השור וכיון דפטורין

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ממיתה פטורין מכופר למ"ד לקמן אין
השור נסקילה אין הצעלים משלמין
כופר: **ב"ב** אחד אמר רחמנא
ולא ב'. ואע"ג דלגבי חטאת אמר
ב' המזניע (שבת דף כ"ג: וס"ג) גבי
המונא ככר לרה"ר והוציאו שנים
חייבין ומסתמא כל חד וחד חייב
חטאת התם כיון דכל חד מיחייב
אזדונו כרת מיחייב נמי אשגגתו
חטאת ועוד חטאת דלגביה אין
להקפיד אי מציאין שמי חטאות אצל
כופר דלחצירו למנה ירוחא זה צמה
שהשור לשנים: **ב"ב** ש' אמר
רחמנא ולא חצי כופר. דוקא לענין
כופר דכפרא היא דמסתמא כפרא
שלימה צריכא *אצל לענין המשלומין
אמר לקמן במדונה (דף ע"א: ה')
בקר ואפילו ה' חלאי בקר וזה אפילו
מקל' ש' דפ' איתו ואת ב' (חולין)
דף ע"ט: ודמו [אפילו] מקל' דמו
דכיוסו הדס (שם דף פ"ח). וחלי מתנות
דהזרוע (שם דף ק"ג). ובכור ואפילו
מקל' בכור דריש בכורות (דף ג' וס"ג)
לא שייך לאתויי הכא וההיא ח' דחומש
ולא חלי חומש דפ' יש בכור (שם
דף מ"ח: שייך טפי והא דליינתו חס
חלי כופר לר' יאסי הגלילי היינו כופר
שלם ידיה וכן המית מי שחזיו עבד
וחזיו בן חורין דהשולח (גיטין דף מ"ב:)
דמשלם חלי כופר ליורשים היינו כופר
שלם ידיה: **ח"י** **ב"ב** מ"י
ביורשי הנזק עולמו מצעיל ליה אס
יכולין למשכנו: **ו"ל** **מ"א** **ל"ה** אי
תם הוה משתלם מגופו. הך פרכא
ליה לר' דלמר דל תמות במקומה
עומדת וכן ההיא פירכא דהוה
מערקנא ליה לאגמא אצל ההיא פירכא
דמודיענא ומפטרי אחיא אף אליצא
דרי"י *דמיון דלייעד לאו קנסא הוא:
ל"א תורא בעית אשדמי. וא"ת
אי הוה חס לא הוה משתלם
אלא כמו שהשור שוה והשתלם משלם
כל חלי נזק מהעליה אע"פ שאין
השור שוה כל כך וי"ל דהשתלם נמי
לא משלם אלא בשויו של שור:
א

אי לר"י. כלומר אי כר"י סבירא ליה דלמר לקמן [מה:] חס לא סגי ליה
בשמירה פחותה כגון דעבד ליה שמירה פחותה: אי לר"א בן
יעקב. דלמר חס סגי ליה בשמירה פחותה כגון דלא עבד ליה
שמירה כלל. ואיכסרין לר' יעקב לאשמועינן דמעמידין אפטורפוס

לתם ולהכי תנא ח"נ ולא תנא רבי
יעקב מחייב סתמא דלא תימא
במועד קמיירי וכולה נזקא קאמר
אצל בתם אפילו פלגא נזקא נמי לא
דאין מעמידין: א"ל חדא דאיוס ציה
פליגי ר' יעקב ור"י בכולו סבירא

לר' הכי ולהכי אוקמה רבא במועד
ובשמירה פחותה דתשמע מינה דאית
ליה לר' יעקב כרבי יהודה דסגי
ליה לזד מועדות בשמירה פחותה וזל
תמות במקומה עומדת ולדידיה לא
סגי ליה בשמירה פחותה ותשמע נמי
דמעמידין אפטורפוס לתם לגבות
מגופו: **רש"י** משנה איכא צניייה.
בין רבי יעקב לר"י: הרי הוא
בזקוק. שהועד צבית אפטורפוס
ומשלמים בעלים י"ש החצי מגופו
וחצי מעליה ככל תמים שהועד:

משלמין מן העליה. נזק: ואין
משלמין כופר. היכא דהמית את
האדם: **בדיקוק שיימינן.** בגופו של
מת ובהכי מכפר מזיק: **נאמרה**
שיטה למעלה. לענין דמי ולדות
כאשר ישת עליו בעל האשה [שמות כ"א]:
ונאמרה שיטה למטה. במועד שהמית
אס כופר ישת עליו [סו]: **כילד משלמין**
כופר. דבשלמא נזקין האי פלגא
משלם והאי פלגא משלם דלהזיקא
נזקין קפיד רחמנא והאי מטי ליה
נזק שלם אצל כופרא כפרא דמזיק
הוא ומתיריהו כפרא בעו ובחלי כופר
לא מיכפר: **משנכין אסו.** גזר
הקדש דכיון דלאו לכפרא אתי משהי
ליה: **חייבי חטאות אין ממעכין**
אוסן. דמיון (ה) לכפורה חטאה קצעי
לה לא משהי ליה: **אספגד צקמייסא.**
הוסגרתי ונאלמתי בראשונה: **ונמלא**
מועד. והזיק צבית שואל: **צעלים**
משלמין ח"נ ושואל חלי נזק. דנתיירותא
דחם מיהא (ו) מקבל עליה וצעלים
הואיל ולא הודיעהו משלמין החלי:
הועד צבים שואל. שהזיק בתוך ימי
שליטתו ג' פעמים: **והחזירו לבעלים.**
וחא"כ הזיק צעלים משלמין חלי נזק.
לקמן [ש"ס] מפרש טעמא דקסדר רשות
משנה ופרכין רישא לסיפא: אריא
לא שאילי. נתיירותא דאריא לא קבילת
עלי דלי חס הוה לא הוה נגח: **שהסיר**
נו שהוה נגח. אצל לא ידע שנגח ג'
נגיחות הלך נתיירותא [דחם] נגח קביל
עליה והוה ל' לנטיור: **מגופו.** ולא (ו) משלי:
הוה

(א) [לקמן מ"א: ד'] (ג) על חס.
מזק: ב'. (א) לקמן ק':
ערכין כ"ה. (ד) [ג' הענין
השאלה כיון חלי חס
שואל צלשין יין חולה:
(ה) ס"א מעליה (ו) ד"ה
(ז) ו"ה ורבי:
(ח) נדחש ולא חלי חס
כ"ל. (ט) ונ' חס: כ"ב
נו: ד"ה ורבנן ובסנהדרין
פ. ד"ה דבר.]

תורה אור השלם

1. אם כפר ישת ע'ליו
נתן פדיון נפשו בכל
אשר ישת ע'ליו:
שמות כא ל

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חייב וכו'
דכיון דלכפורה:
(ב) ד"ה צעלים כ"י מיהא
קביל עליה:

גליון הש"ס

גמ' ונתן פדיון נפשו. ע'
ערכין דף כ' ע"א מ"ה:
דמי: שם דמי נזק. ע'
יושלמי ספ"ה דשעושת:
שם דמי מויד. ע' לקמן
דף פד ע"א חס' ד"ה
אלא: שם בשבט ליה
רבא. כעין זה ברבות דף
ל' ע"א וס"ג: חס' ד"ה
כופר שלם כ"י אבל לענין
התשלומי. ע' כ"ב דף ט'
ע"כ חס' ד"ה ורבנן:
ד"ה ולימא כ"י רבין
דאידע. ע' לעיל דף ל'
ע"א חס' ד"ה אין. ולקמן
דף מה ע"כ חס' ד"ה לא:

רבינו חננאל

שבקן דאסתגיד בקמיותא.
פירוש חליתי מוצא
השאלה. כגון אסתגיד אני,
שהוא לשון יוון חולה.
יש שהן בין היונים
לעודם והנה אבך חולה
אסתגיד. יש לעודם
ארוטטורס.

דלמא כיון דלחבריה הוא דבעי מיתבא ליה ממונא הוא ולא
חמיר עליה ובעי משכוניה אי נמי כיון דהוא לא חמא וממוניה הוא דאזיק לא
חמיר מילתא עילויה ובעי משכוניה א"ל שבקן *אסתגר בקמייסא: ת"ר *שאלו
בזקת תם ונמצא מועד בעלים משלמין חצי נזק ושואל משלם חצי נזק הועד
בבית שואל והחזירו לבעלים בעלים משלמין חצי נזק ושואל פטור מכלום אמר
מר שאלו בחזקת תם ונמצא מועד בעלים משלמין חצי נזק ושואל חצי נזק
ואמאי לימא ליה תורא שאילי אריא לא שאילי אמר רב הכא במאי עסקינן *שהכיר בו שהוא נגחן ונימא ליה תם
שאיילי מועד לא שאילי משום דא"ל *סוף סוף אי תם הוה פלגא נזקא בעית שלומי השתא נמי זיל שלים פלגא
נזקא ונימא ליה אי תם הוה משתלם מגופו משום דא"ל *סוף סוף את לאו תורא בעית שלומי לדידי ונימא ליה
אם